Μελέτη περίπτωσης νεαρού άνδρα με Σχιζοφρένεια και Διαταραχή Κοινωνικού Άγχους

Αργύρης Τζιμπιμπάκης[1]; Χαράλαμπος Μπάστας[1]; Ιωάννης Χρυσόπουλος[2,3]

[1]Μονάδα Έγκαιρης Παρέμβασης στην Ψύχωση Ηρακλείου – «Ξένιος Ζευς»
[2] Εταιρεία Γνωσιακών Συμπεριφοριστικών Σπουδών (ΕΓΣΣ)
[3] ΕΓΣΣ / Ινστιτούτο Έρευνας & Θεραπείας της Συμπεριφοράς (ΙΕΘΣ)

Τα στοιχεία του περιστατικού έχουν ανωνυμοποιηθεί και τροποποιηθεί

Παρουσίαση Περιστατικού - Γεράσιμος

Βασικά Στοιχεία

- Άνδρας, 20 ετών
- Άγαμος
- Φοιτητής σχολής θετικών επιστημών
- Διαμένει στο πατρικό του
- Έναρξη συμπτωμάτων στα 17–18
- Χωρίς ιστορικό νοσηλειών
- Παρακολούθηση από ιδιώτη ψυχίατρο πριν από την παραπομπή στη ΜΕΠΨ

Αίτημα

- *«Να γίνω καλύτερα»*
- *«Αισθάνομαι ότι χάνω τη ζωή μου»*
- *«Τα πράγματα χειροτερεύουν»*
- *«Θέλω να μη βουλιάζω»*

Φαρμακοθεραπεία

- **Κατά την αρχική αξιολόγηση:** ολανζαπίνη 10 mg, αλοπεριδόλη 5 mg, αλπραζολάμη 0,5 mg × 3/ημέρα
- **Σταδιακή προσαρμογή σε:** καριπραζίνη (1,5 → 3 mg) και σερτραλίνη (50 → 100 mg)

Κλινική Εικόνα (κατά την αρχική αξιολόγηση)

- Ιδέες δίωξης και συσχέτισης
- Ακουστικές ψευδαισθήσεις
- Χαμηλή διάθεση
- Ιδεοψυχαναγκαστικά συμπτώματα
- Κοινωνικό άγχος
- Δυσκολίες συγκέντρωσης
- Αίσθημα κόπωσης

Ιστορικό Νόσησης — Χρονολόγιο

Έως τις αρχές του Λυκείου

- Φυσιολογική κοινωνικότητα
- Καλή απόδοση στα μαθήματα
- Μέτρια επίπεδα άγχους
- Πιο «κλειστός» χαρακτήρας

17–18 ετών · Λύκειο

- Παρεξηγήσεις με φίλους
- Σταδιακή απόσυρση
- Παραληρητικές ιδέες δίωξης και αναφοράς
- Ακουστικές ψευδαισθήσεις

1η παρέμβαση

- Επίσκεψη σε ιδιώτη ψυχίατρο
- Έναρξη φαρμακοθεραπείας
- Διακοπή της συνεργασίας μετά από 2 χρόνια

20 ετών · ΜΕΠΨ

- Ρύθμιση φαρμακοθεραπείας
- Ψυχοθεραπεία
- Νοητική ενδυνάμωση
- Ψυχοεκπαίδευση οικογένειας

Ψυχοθεραπεία

- **Απόπειρα CBTp:** αύξηση του κοινωνικού άγχους και, μέσω αυτού, των ψυχωσικών
- **Μετάβαση σε CT-R**

Διάγνωση DSM-5

Κύρια διάγνωση

Σχιζοφρένεια, **295.90 (F20.9)**

Συννοσηρότητα

Διαταραχή Κοινωνικού Άγχους, 300.23 (F40.10)

Λειτουργικότητα

Σοβαρή λειτουργική έκπτωση:

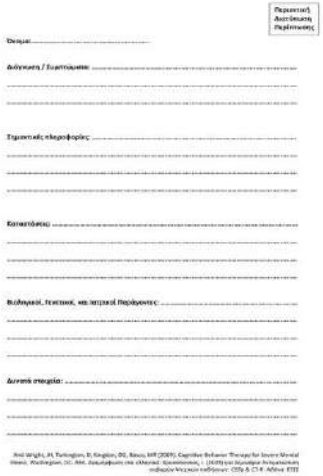
Σπουδές: απόσυρση

Κοινωνικές σχέσεις: μειωμένη κοινωνικοποίηση

Ψυχομετρικές Κλίμακες

Κλίμακα	Αρχική
CGI-SCH	*Θετικά: 4* *Αρνητικά: 1* *Καταθλιπτικά: 2* *Γνωστικά: 3* *Συνολική Σοβαρότητα: 4*
DASS-42	*Κατάθλιψη: 20* *Άγχος: 8* *Στρες: 20*

Περιεκτική Διατύπωση Περίπτωσης

Φύλλο Εργασίας: Περιεκτική Διατύπωση Περίπτωσης

Wright, Turkington, Kingdon & Basco (2009)
Διαμόρφωση: Χρυσόπουλος (2024), ΕΓΣΣ

Βιολογικοί / Γενετικοί / Ιατρικοί Παράγοντες	Σημαντικές Πληροφορίες Ιστορικού	Καταστάσεις	Δυνατά Στοιχεία
• Πατέρας με Σχιζοφρένεια • Φαρμακευτικές παρενέργειες (επιβράδυνση, αύξηση βάρους)	• Συνεσταλμένος χαρακτήρας • Από το σχολείο παρατηρείται δυσκολία στις διαπροσωπικές σχέσεις • Γονείς εν διαστάσει λόγω επαναλαμβανόμενων υποτροπών. • Ο πατέρας <u>έκρυβε</u> τη διαταραχή του μέχρι και μεγάλη ηλικία	• Έξοδος με φίλους • «Λάθη» στον τρόπο παιξίματος κιθάρας • Συμπτώματα πατέρα	• Υποστηρικτική οικογένεια • Ενδιαφέρον για μουσική • Φιλοδοξίες για μέλλον

Χάρτης Ανάκαμψης (Recovery Map)

Φύλλο Εργασίας: Χάρτης Ανάκαμψης (Recovery Map)

Beck, Grant, Inverso et al. (2021)
Διαμόρφωση: Αντωνίου & Χρυσόπουλος (2024), ΕΙΣΣ

ΠΡΟΣΒΑΣΗ & ΕΝΕΡΓΟΠΟΙΗΣΗ

Παρέα με κοινό ενδιαφέρον
Gaming
Κιθάρα
Προγραμματισμός (coding)

ΦΙΛΟΔΟΞΙΕΣ

«Να έχω άποψη και να την επικοινωνώ» - *Σύνδεση*
«Να βρω κοπέλα» – *Συντροφικότητα/Σύνδεση*
«Να περνώ στην κιθάρα τα κομμάτια που σκέφτομαι» - *Ικανότητα*
«Να λύνω προβλήματα με τον προγραμματισμό» - *Προσφορά*

ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ

«Δεν ξέρω πότε να μιλήσω, μαγκώνω, δεν βρίσκω τις λέξεις»
«Δεν έχω υπομονή (ανοχή)»
«Απογοητεύομαι και δεν το κυνηγώ»
«Δεν έχω τον τρόπο (δεξιότητες)»

ΠΕΠΟΙΘΗΣΕΙΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΩΝ

«Δεν είμαι ικανός»
«Φταίει η ψύχωσή μου (είμαι άρρωστος)»
«Είναι του χαρακτήρα μου»
«Δεν μπορώ να στρέψω το ενδιαφέρον μου»

ΔΡΑΣΗ & ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗ — Σχέδιο Δράσης (Action Plan)

Τρέχουσες στρατηγικές και παρεμβάσεις · Πεποιθήσεις / Φιλοδοξίες / Νοηματοδοτήσεις / Προκλήσεις - Στόχοι

- **Ικανότητα / Προσφορά:** μελέτη και ανταλλαγή μουσικής στη συνεδρία, πειραματισμός με κομμάτια, ηχογράφηση με ανατροφοδότηση, ωδείο
- **Σύνδεση:** θέματα συζήτησης έτοιμα, ερωτήσεις για τα μαθήματα (κοινό ενδιαφέρον), πρόταση για έξοδο
- **Προκλήσεις:** δουλεύονται μόνο όταν γίνονται εμπόδιο στη φιλοδοξία (κοινωνικό άγχος → σταδιακή έκθεση, παιχνίδι ρόλων)

Θεραπευτικό Πλάνο

Μοντέλο: CT-R (μετά από απόπειρα CBTp) Διάρκεια: 6 μήνες · Συνεδρίες: 25

Ανάγκη / Νόημα	Στόχος	Τεχνική / Παρέμβαση
Σύνδεση	Πρόσβαση και ενεργοποίηση του προσαρμοστικού τρόπου λειτουργίας · ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων	Κοινές δραστηριότητες στη συνεδρία · σταδιακή έκθεση (τυπική & άτυπη) · παιχνίδι ρόλων
Ικανότητα	Πρόσβαση και ενεργοποίηση · αναθεώρηση πεποιθήσεων για τον εαυτό και την «ασθένεια»	Κοινή δραστηριότητα: μελέτη, ανταλλαγή και ηχογράφηση μουσικής · Διάγραμμα Φιλοδοξίας και Βημάτων
Προσφορά	Ανάπτυξη πεποιθήσεων προσφοράς και χρησιμότητας	Τοποθέτηση σε θέση «ειδικού»
Προκλήσεις: κοινωνικό άγχος, ιδέες δίωξης	Αντιμετώπιση μόνο όταν γίνονται εμπόδιο στον δρόμο προς τη φιλοδοξία	Γνωσιακή αναδόμηση και σταδιακή έκθεση μέσα στα βήματα (ωδείο, σχολή)

Στη CT-R οι προκλήσεις (τα συμπτώματα) δουλεύονται μόνο όταν γίνονται εμπόδιο στον δρόμο προς τη φιλοδοξία. Η γλώσσα είναι μη κλινική: φιλοδοξίες, νόημα, προκλήσεις, θετικές δράσεις.

Πορεία Θεραπείας — Φάσεις CT-R

Πριν από την CT-R: απόπειρα CBTp (4 συνεδρίες). Η εστίαση στα συμπτώματα αύξησε το κοινωνικό άγχος και, μέσω αυτού, τα ψυχωσικά συμπτώματα. Η CBTp εγκαταλείφθηκε και η θεραπεία συνεχίστηκε με CT-R.

Πρόσβαση · Ανάπτυξη

Συνεδρίες 1–7

- Ψυχοεκπαίδευση
- Εγκαθίδρυση θεραπευτικής συμμαχίας
- Πρόσβαση στον προσαρμοστικό τρόπο λειτουργίας μέσα από κοινά ενδιαφέροντα (μουσική, gaming)
- Αποκάλυψη και νοηματοδότηση φιλοδοξιών

«Ποιος είναι ο Γεράσιμος στα καλύτερά του;»

Ενεργοποίηση

Συνεδρίες 8–15

- Θετικές δράσεις: κιθάρα, σπουδές, παρέες
- Ο θεραπευτής κάνει μαζί του, ως ίσος

«Έλα να βρούμε πληροφορίες μαζί.»

«Μου άρεσε το κομμάτι που πρότεινες, άκου εσύ κι αυτό.»

«Πώς είναι να ανταλλάσσουμε πληροφορίες παρέα;»

Υλοποίηση

Συνεδρίες 16–19

- Βήματα του Διαγράμματος Φιλοδοξίας: κιθάρα, ωδείο, σταδιακή επιστροφή στις σπουδές, κοινωνικοποίηση στη σχολή
- **Κοινωνικό άγχος:** δουλεύεται τώρα, επειδή μπήκε εμπόδιο στη φιλοδοξία (γνωσιακή αναδόμηση)

«Έλα να το δούμε μαζί. Έλα να παίξουμε αυτό το κομμάτι.»

«Έλα να τεστάρουμε αυτό που πιστεύεις.»

Ισχυροποίηση

Συνεδρίες 20– Ολοκλήρωση

- Ενίσχυση θετικών αποτελεσμάτων
- Γενίκευση

«Πώς είναι που μπορείς και το καταφέρνεις;»

«Πώς είναι να ζεις σύμφωνα με αυτά που θέλεις;»

Οι φάσεις της CT-R. Πηγή: Beck et al. (2021). Διαμόρφωση: Χρυσόπουλος (2024), ΕΓΣΣ.

CBTp και CT-R: μη κλινική γλώσσα και στυλ θεραπευτή

CBTp

- Βασίζεται στη διάγνωση
- Εστιάζει στον έλεγχο των συμπτωμάτων
- Πρώτα στη θετική συμπτωματολογία, μετά στην αρνητική
- Τεκμηριωμένη: αυξάνει την προσήλωση στη φαρμακοθεραπεία και την αποδοχή της νόσου, ανάχωμα στην υποτροπή

Κοινά

- Γνωσιακό μοντέλο
- Μοντέλο stress–ευαλωτότητας
- Διατύπωση περίπτωσης
- Στόχος η ποιότητα ζωής

CT-R

- Διαδιαγνωστική
- Εστιάζει στην επιθυμητή για το άτομο ζωή· προσωποκεντρική
- Πρώτα στην αρνητική συμπτωματολογία, μετά στη θετική
- Υιοθετεί την έννοια του τρόπου λειτουργίας (mode)

Στυλ θεραπευτή: κλινικό ή προσαρμοστικό (clinical vs adaptive style)

CBTp — κλινικό στυλ

- *«Τι σας έκανε να απευθυνθείτε για θεραπεία;»*
- *«Σας έχει δοθεί μια διάγνωση; Τι σημαίνει για εσάς;»*
- *«Ποια είναι τα κύρια συμπτώματα που θέλετε να αντιμετωπίσετε;»*
- *«Ποιοι είναι οι κύριοι στόχοι σας;»*

CT-R — προσαρμοστικό στυλ

- *«Τι σας αρέσει πραγματικά να κάνετε;»*
- *«Πότε είστε στα καλύτερά σας;»*
- *«Ποιο είναι το όνειρό σας στη ζωή;»*
- *«Τι εμποδίζει την επίτευξη των στόχων σας;»*

Στον Γεράσιμο: η εστίαση στα συμπτώματα αύξησε το κοινωνικό άγχος· η μη κλινική γλώσσα (φιλοδοξίες, προκλήσεις, κοινές δράσεις) έλυσε τα εμπόδια. *«Ποιος είναι ο Γεράσιμος στα καλύτερά του;»*

Πηγή: Χρυσόπουλος (2024), Σεμινάριο CBTp & CT-R, ΕΓΣΣ· Kreider & Sivec, CBTp handouts, Best Practices in Schizophrenia Treatment Center.

Συγκεκριμένη τεχνική CT-R: Διάγραμμα Φιλοδοξίας και Βημάτων — πότε και πώς

ΠΟΤΕ

- **Στη φάση της Υλοποίησης**, αφού έχουν βρεθεί η φιλοδοξία και το προσωπικό της νόημα.
- **Μόνο όταν το άτομο είναι σε προσαρμοστικό τρόπο λειτουργίας**: έχει ενέργεια και ενδιαφέρον.
- **Όταν μια πρόκληση μπαίνει εμπόδιο** σε ένα σκαλί: τότε, και μόνο τότε, δουλεύεται.

ΠΩΣ

1. Φιλοδοξία	2. Νόημα	3. Βήματα	4. Δράση
• Μια φράση ή εικόνα στην κορυφή της σκάλας.	• Τα καλύτερα στοιχεία της φιλοδοξίας: αξίες, θετικές πεποιθήσεις.	• *«Τι χρειάζεται για να φτάσεις εκεί;»* • Το άτομο τα τοποθετεί στη σκάλα· προτείνουμε κι εμείς.	• Κάθε σκαλί γίνεται στόχος και συνδέεται με το νόημα.

ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ

- **Δύο διαγράμματα:** μουσική (νόημα: ικανότητα, προσφορά) και σύνδεση με τους άλλους.
- **Μικρά βήματα:** από τη συζήτηση για μουσική στη συνεδρία ως το ωδείο· από τον δάσκαλο μουσικής ως την πρόταση για έξοδο.
- **Το κοινωνικό άγχος** δουλεύτηκε στο σκαλί «θέματα συζήτησης», όταν εμπόδιζε τη σύνδεση.

Πηγή: Beck et al. (2021). © 2020 Beck Institute: Steps & Aspirations Worksheet. Διαμόρφωση: Χρυσόπουλος (2024), ΕΓΣΣ.

Διάγραμμα Φιλοδοξίας και Βημάτων

Προσωπικό Νόημα Φιλοδοξίας
Ικανότητα *Προσφορά* *(Mastery)* *«Να κάνω κάτι χρήσιμο για τους άλλους»*

©2020 Beck Institute Center for Recovery – Oriented Cognitive Therapy. Διαμόρφωση στα ελληνικά: Χρυσόπουλος, Ι. (2024) για Σεμινάριο Αντιμετώπισης σοβαρών Ψυχικών παθήσεων. CBTp & CT-R: Αθήνα: ΕΠΣΣ

Διάγραμμα Φιλοδοξίας και Βημάτων

Προσωπικό Νόημα Φιλοδοξίας
Σύνδεση
(Connectedness)
«Να έχω άποψη και να την επικοινωνώ»

Έναρξη σπουδών

«Να έχω την παρέα μου με κοινά ενδιαφέροντα»

Θα προτείνω να βγούμε

Θα ρωτήσω για τα μαθήματα (κοινό ενδιαφέρον)

Θα έχω θέματα συζήτησης έτοιμα και θα κόψω αντιδράσεις

Θα κάνω δοκιμαστικό και θα δω αν μου αρέσει

Να βρω δάσκαλο μουσικής που να ταιριάζουμε

ΒΗΜΑΤΑ ΠΡΟΣ ΤΗ ΦΙΛΟΔΟΞΙΑ

© 2020 Beck Institute Center for Recovery – Oriented Cognitive Therapy. Διαμόρφωση στα ελληνικά: Χρυσοπουλος, Ι. (2024) για Συμπόσιο Αντιμετώπιση σοβαρών Ψυχικών παθήσεων: CBTp & CT-R: Αθήνα: ΕΣΣΣ

Έκβαση — Ποιοτική Αξιολόγηση

Συμπτωματολογία

- Βελτίωση διάθεσης και κινητοποίησης
- Υποχώρηση ψυχαναγκασμών
- Περαιτέρω υποχώρηση παραληρητικών ιδεών
- Σημαντική βελτίωση του κοινωνικού άγχους
- Βελτίωση νοητικής λειτουργίας (μνήμη, συγκέντρωση)
- Αποδρομή κόπωσης

Λειτουργικότητα

- Επιστροφή στις σπουδές
- Αύξηση και εμπλουτισμός δραστηριοτήτων (μουσικό όργανο, ωδείο)
- Αύξηση κοινωνικών επαφών
- Δίπλωμα οδήγησης

Κοινωνικότητα

- Επιδιώκει παρέες με συμμαθητές στο ωδείο
- Σύνδεση με καθηγητή μουσικής (mentoring)
- Συμμετέχει σε ομάδα μελέτης
- Τον ενδιαφέρουν οι κοπέλες στη σχολή → δοκιμάζει να μιλήσει
- Δοκιμάζει να επανασυνδεθεί με παλιούς φίλους

Μουσική

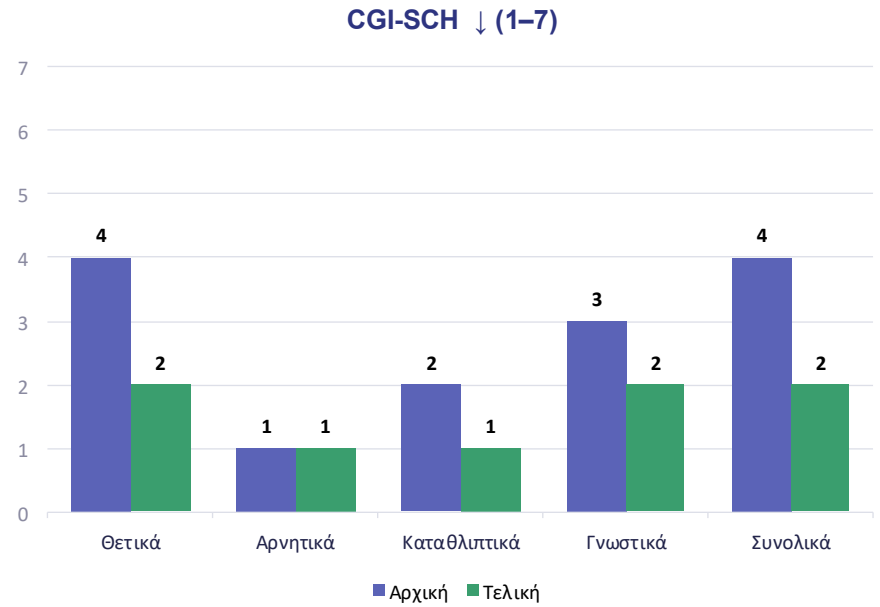
- Δοκιμάζει νέα κομμάτια κλιμακούμενης δυσκολίας
- Ηχογραφεί (νέο ενδιαφέρον)
- Συναυλία σε ανοιχτό θέατρο

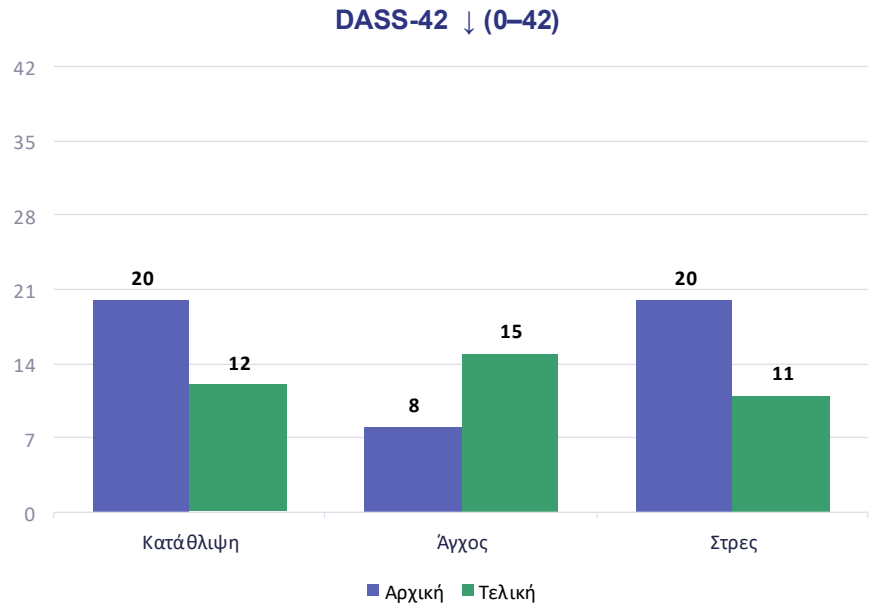
Σπουδές

- Επιστροφή στις σπουδές
- Περισσότερες επιτυχίες στις εξεταστικές
- **Δεν αποδίδει τις δυσκολίες του στην «ασθένεια»** (πεποίθηση πριν: «Φταίει η ψύχωσή μου»)
- Παράλληλο ενδιαφέρον (mixage)

Έκβαση — Ψυχομετρική Αξιολόγηση

Εργαλείο	Αρχική	Τελική
CGI-SCH (1–7)	Θετικά 4 · Αρνητικά 1 · Καταθλιπτικά 2 · Γνωστικά 3 · Συνολικά 4	Θετικά 2 · Αρνητικά 1 · Καταθλιπτικά 1 · Γνωστικά 2 · Συνολικά 2
DASS-42 (0–42)	Κατάθλιψη 20 · Άγχος 8 · Στρες 20	Κατάθλιψη 12 · Άγχος 15 · Στρες 11

- **Γιατί CT-R:** στην απόπειρα CBTp, η εστίαση στα συμπτώματα αύξησε το κοινωνικό άγχος και, μέσω αυτού, τα ψυχωσικά. Κοινωνικό άγχος και παρανοειδής ιδεασμός βρίσκονται στο ίδιο συνεχές: οι ανησυχίες κοινωνικής αξιολόγησης αποτελούν τη βάση της ιεραρχίας της παράνοιας (Freemanet al., 2005)· στην πρώτη ψύχωση το κοινωνικό άγχος είναι συχνό και συνδέεται με την παράνοια (Michail & Birchwood, 2009). Για άτομο με υψηλή κοινωνική απειλή, μια σχέση που ρωτά για συμπτώματα είναι η ίδια κατάσταση αξιολόγησης.
- **Μη κλινική γλώσσα και στάση:** φιλοδοξίες αντί για στόχους, προκλήσεις αντί για συμπτώματα, κοινές δράσεις αντί για αξιολόγηση.
- **Η φιλοδοξία ως κινητήρας:** το κοινωνικό άγχος δουλεύτηκε μόνο όταν μπήκε εμπόδιο στη φιλοδοξία – προθυμία αντιμετώπισης (Beck et al., 2021).
- **Αυτοστιγματισμός:** η ντροπή της ψύχωσης τροφοδοτεί το κοινωνικό άγχος (Michail & Birchwood, 2013). Ο Γεράσιμος πέρασε από το «Φταίει η ψύχωσή μου» στο να μην αποδίδει τις δυσκολίες του στην «ασθένεια».
- **Φάρμακα και CT-R:** η φαρμακευτική ρύθμιση (καριπραζίνη και σερτραλίνη στη θέση ολανζαπίνης, αλοπεριδόλης και αλπραζολάμης) μείωσε την καταστολή και τα αρνητικά συμπτώματα (Németh et al., 2017) και άνοιξε ένα «παράθυρο» ενέργειας. Η CT-R το μετέτρεψε σε δράση με νόημα: κιθάρα, ωδείο, σχολή (Grant et al., 2012).
- **Περιορισμοί:** μία περίπτωση, ταυτόχρονη αλλαγή της φαρμακοθεραπείας, καμία ειδική μέτρηση του κοινωνικού άγχους.

Ευχαριστούμε για την προσοχή σας

American Psychiatric Association (2013). Diagnostic and statistical manual of mental disorders (5th ed.). American Psychiatric Publishing.

Beck, A. T., Grant, P. M., Inverso, E., Brinen, A. P., & Perivoliotis, D. (2021). Recovery-oriented cognitive therapy for serious mental health conditions. Guilford Press.

Freeman, D., Garety, P. A., Bebbington, P. E., Smith, B., Rollinson, R., Fowler, D., Kuipers, E., Ray, K., & Dunn, G. (2005). Psychological investigation of the structure of paranoia in a non-clinical population. British Journal of Psychiatry, 186(5), 427–435.

Grant, P. M., Huh, G. A., Perivoliotis, D., Stolar, N. M., & Beck, A. T. (2012). Randomized trial to evaluate the efficacy of cognitive therapy for low-functioning patients with schizophrenia. Archives of General Psychiatry, 69(2), 121–127.

Haro, J. M., Kamath, S. A., Ochoa, S., Novick, D., Rele, K., Fargas, A., ... Jones, P. B. (2003). The Clinical Global Impression–Schizophrenia scale: A simple instrument to measure the diversity of symptoms present in schizophrenia. Acta Psychiatrica Scandinavica, 107(Suppl. 416), 16–23.

Lovibond, S. H., & Lovibond, P. F. (1995). Manual for the Depression Anxiety Stress Scales (2nd ed.). Psychology Foundation.

Michail, M., & Birchwood, M. (2009). Social anxiety disorder in first-episode psychosis: Incidence, phenomenology and relationship with paranoia. British Journal of Psychiatry, 195(3), 234–241.

Michail, M., & Birchwood, M. (2013). Social anxiety disorder and shame cognitions in psychosis. Psychological Medicine, 43(1), 133–142.

Németh, G., Laszlovszky, I., Czobor, P., Szalai, E., Szatmári, B., Harsányi, J., Barabássy, Á., Debelle, M., Durgam, S., Bitter, I., Marder, S., & Fleischhacker, W. W. (2017). Cariprazine versus risperidone monotherapy for treatment of predominant negative symptoms in patients with schizophrenia: A randomised, double-blind, controlled trial. Lancet, 389(10074), 1103–1113.

Wright, J. H., Turkington, D., Kingdon, D. G., & Basco, M. R. (2009). Cognitive-behavior therapy for severe mental illness: An illustrated guide. American Psychiatric Publishing.

Αντωνίου, Α., & Χρυσόπουλος, Ι. (2024). Ο Χάρτης Ανάκαμψης ως θεραπευτικό πλάνο στις σοβαρές ψυχικές διαταραχές [Προφορική ανακοίνωση]. 8ο Πανελλήνιο Συνέδριο Γνωσιακών Ψυχοθεραπειών, Αθήνα.

Γραμματικάκη, Δ., & Χρυσόπουλος, Ι. (2022). Γνωσιακή Θεραπεία προσανατολισμένη στην Ψυχική Ανάκαμψη (CT-R): Ένα ευέλικτο μοντέλο θεραπευτικής ανάκαμψης [Προφορική ανακοίνωση]. 7ο Πανελλήνιο Συνέδριο Γνωσιακών Ψυχοθεραπειών.

Ζαΐρη, Ν. Α., & Χρυσόπουλος, Ι. (2026). Αντιμετώπιση παραληρητικών ιδεών: CBTp & CT-R [Workshop]. 2ο Πανελλήνιο Συνέδριο Έγκαιρης Παρέμβασης στην Ψύχωση, Ερμούπολη, Σύρος.

Τουρκοχωρίτη, Δ., Παπατσάκωνας, Γ., Ανδρικόπουλος, Π., Κολιοπούλου, Α., & Χρυσόπουλος, Ι. (2019). Γνωσιακή Θεραπεία προσανατολισμένη στην Ανάρρωση (CT-R) [Προφορική ανακοίνωση]. 6ο Πανελλήνιο Συνέδριο Γνωσιακών Ψυχοθεραπειών, Θεσσαλονίκη.

Χρυσόπουλος, Ι. (2024). Σεμινάριο «Αντιμετώπιση σοβαρών ψυχικών παθήσεων: CBTp & CT-R». Αθήνα: ΕΓΣΣ.